

Ἰπὸ τὴν σκιάν τριῶν κυπαρίσσιων νεοσκαφῆς χῶμα δηλοῖ τὸν τάφον, ἐντὺς τοῦ ὁποίου χεῖρες εὐσεβεῖς κατέθηκαν χθρὸς τὸ γήινον σκήνος γένοντος πολλοῦ, τοῦ ἀρχμ. Γερμανοῦ τοῦ Ἀφθονίδου. Ὁ ἥχος θαυματούργου χορδῆς κιθάρας κρουσμένης, ὡς ὑστατος γόος ἄνθρωπος μελαγχολικοῦ, ὡς ἡ τελευταία λάμψις οὐρανίου, θαυματοῦρος ἐδιδόθη καὶ ὁ βίος τοῦ γηραιοῦ καὶ πολυπαθοῦς κληρικοῦ, ὅστις ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ διήνευσεν τὰ τελευταῖα ἔτη βίου πολυμερῶντος καὶ πολυμύχου, ἀλλὰ καὶ πληθύνει δόξατος καὶ ἀγώνων εὐγενῶν. Ὁ ἀόμματος ἐκείνος προσώπτης ὁ ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας στερεῖται τῆς ὁράσεως, δὲν εἶναι εἰς τῶν κοινῶν χαρακτηριστῶν, ἀλλ' ὑπὸ πολλὰς καὶ ποικίλας ἐπιπτώσεις παρουσιάζει φαινομένον καταπληκτικῆς δράσεως διότι παραλαβὼν ἐκ προγόνων τὰς ἱερὰς παραδόσεις παρελθόντος σεβαστοῦ διετήρησεν αὐτὰς ἀλώθητους, ἐκαλλιέργησεν αὐτὰς ἐπιμελῶς καὶ ὅτε ἀκόμη ἡ δόξα αὐτοῦ ἀνεκόπη ὑπὸ τραγικοῦ σωματικοῦ ἀτυχήματος. Ὁ Γερμανὸς Ἀφθονίδης, τὸν ποῖον χθρὸς προεβίβηκεν εἰς τὸν τάφον, διήλθεν τὸν βίον αὐτοῦ ἀφ' οὗ εἰσήλθαν εἰς τὴν κοινωνικὴν δρᾶσιν μέχρι τῶν τελευταίων αὐτοῦ στιγμῶν ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ἰδίων εὐγενῶν καὶ ἱερῶν, τὰς ὁποίας ἐκκλησιολογίας μὲν παρὰ προγόνων ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς ἐκκλησίας διακριθέντος ὑπέβαλε, δὲ καὶ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αὐτῇ αὐτῇ ἐπὶ ἰδίων αὐτῇ ἐνέπνευσεν αὐτῇ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, ἐξώτισαν τὸν νοῦν καὶ ἐθιμῶν τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ παρήγαγον τὸ τελειότατον ἐκείνου ἀριστοτέλειον ἄρμονικῆς ἀναπτύξεως νοῦ καὶ καρδίας, τὸ ὁποῖον οὐδ' ἡ μέγιστη καὶ τραγικώτατη τῶν σωματικῶν συμφορῶν ἡδυνήθη νὰ ἀμαυρώσῃ.

Ὁ βίος τοῦ Γερμανοῦ Ἀφθονίδου εἶναι ἀναποσπαστὸς συνδεδεμένος μετὰ τῆς ἱστορίας τῆς ἐκκλησίας κατὰ τὸ τελευταῖον ἡμῶν τοῦ λήγοντος αἰῶνος. Ἀξιοθεῖς κατὰ τὴν νεανικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν νὰ ἴδῃ καὶ γνωρίσῃ ζωτὰς πολλοὺς ἀνδρας διακρινόμενους οὐ μόνον διὰ τὴν τελείαν καὶ ἀρίστην αὐτῶν πνευματικὴν μόρφωσιν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἔξοχον ζῆλον ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, τὴν ἀληθῆ εὐσεβείαν καὶ τὸν ὑπερόχον χαρακτήρα, ἐδιδάχθη ἐν τῇ μετ' αὐτῶν ἀνατροπῇ τὰς μεγάλας ἐκείνας ἀρετὰς καὶ ἤκουσε παρ' αὐτῶν τὰς μεγάλας ἐκείνας ἀληθείας, ἀτίμους ἐνισχυόμεναι ὑπὸ τοῦ εἰμυνοῦ καὶ ὑπερόχου αὐτῶν βίου, ἐπιδράσαν ἐπὶ τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἰσχυρότερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον πᾶσης ἄλλης ἀφρορημένης διδασκαλίας. Τὰ ἐξόδια, ὅφ' ὧν ὁ Ἀφθονίδης κοσμοῦμενος ἐδρασε ἐν τῷ ἐπὶ γῆς βίῳ αὐτοῦ, ἐλαβεν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ, τοῦτο δὲ ἴσως καὶ μόνον ἐρεῖ νὰ ἀποδείξῃ ἐπὶ πόσον στερεῶν καὶ ἀδαμαντίνων βάσεων ἐστηρίζον καὶ τὴν ἀνατροπὴν τῶν νεωτέρων οἱ ἀνδρες, ὅφ' ὧν ἀνεγράφη Γερμανὸς ὁ Ἀφθονίδης. Μερῶς ἀμφιλαφῆς τὸ πνεύματος διὰ τὴν γνῶσιν ἀληθῶς μορφωτικῶν, ἀναπτύσσων τοῦ νοῦ γινόμενῃ διὰ μελέτης θαυμάτων καὶ διὰ πᾶσι τοῦ ἥθους θρησκευτικῆς, ῥυθμιστικῆς τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐνίσχυσης τῆς βουλήσεως πρὸς τὸ ἀγαθόν, ἄλλαις λέξεσιν ἡ θύραθεν καὶ ἡ ἔσω παιδεία, τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον διέτυπωσε διὰ τὴν μόρφωσιν τῆς χριστιανικῆς νεολαίας, ὁ ἱερός τῆς ἐκκλησίας πατὴρ Βασίλειος ὁ Μέγας. Ταῦτα ἀποτελοῦσι τὸ θεμελίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστηρίχθη ἡ μόρφωσις τοῦ Ἀφθονίδου.

Μέχρι τοῦ 1858 ὁ Ἀφθονίδης ἦτο λαϊκὸς ἔχων πάντα τὰ προσόντα, δι' ὧν ἠδύνατο νὰ εὐδοκίμησιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ εὐδοκίμει ἦδεν ἐν ταῖς παραδοσιασταῖς ἡμερομηνίαις. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης κατατάχθη εἰς τὸν ἱερὸν κλῆρον τῆς μονῆς τοῦ Θεοδοσίου ὁσους Σινᾶ, προχειρισθεὶς εἰς πρεσβύτερον καὶ ἀρχμ. δαίτην ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Σινᾶ Κυρίλλου. Διὰ τὸ Ἀφθονίδης κατατάχθη εἰς τὸν ἱερὸν κλῆρον; διὰ τὴν ἐκτακτικὴν βίαν ἀνετοῦ ὑποχρυσόμενον λαμπρὰν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποκατάστασιν καὶ ἐνεδόθη τὸ μοναχικὸν τριδώνιον, τοῦτο εἶναι τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον πολλὰς εἰρήσεις ἐξήχουν νὰ ἐμμενέσθωσι οἱ γνωρίζοντες τὸν Γεώργιον Ἀφθονίδην καὶ μὴ δύναμαι νὰ κατανοήσωσι τὴν ἀπορροήσαντα αὐτὴν μετὰ πτωσίαν. Ἀλλὰ τὰ πράγματα καὶ ὁ βίος καὶ ἡ δόξα τοῦ Ἀφθονίδου λύουσι σήμερον δι' ἡμᾶς εὐχερέστατα τὰ ζήτῃματα. Οἱ προγόνου τοῦ Ἀφθονίδου, ὅτε εἶπεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἦσαν ἦδ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ὑπηρετήσαντες τελεσφοροῦντα ἐν τῇ πατριάρχικῳ γραφεῖῳ τοῦ οἴκου. Παλαιότερος ἦεν ὁ βίος καὶ ὁ βίος αὐτοῦ αὐτοῦ κληρονομήσει τὸν πρὸς ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας ζῆλον καὶ κατενοῖς ὁ πόθος ἡδύνατο νὰ καταστῇ ὡρελμῶς ἀπορροήσαντες τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπηρεσίᾳ ἐν τῇ ἱερᾷ κλῆρῳ διὰ τῶν πολλῶν καὶ παντοίων γνώσεων, δι' ὧν ἦτο πεποικισμένος. Ὁ ζῆλος ἡ ἀφοσίωσις καὶ ὁ ἰνδοσυσταμὸς, ὅφ' οὗ κατέχοντο καὶ ὁ Ἀφθονίδης εἰσήλθεν εἰς τὸν ἱερὸν κλῆρον, μαρτυρεῖται ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ, διότι τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἶναι συνδεδεμένον μετὰ ποικίλης καὶ ἀγωνιώδους δράσεως ἐν τῇ μοναστηριακῇ κληρονομίᾳ τῆς ἐκκλησίας. Ὁ Ἀφθονίδης εἶπε ὁ κατ' ἔξοχον μοχλὸς καὶ ὑπεραποκρίτης τῶν δικαιομάτων τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἀντιπροσώπων τὸ ὄνομα Σινᾶ ἐν Βλαχίᾳ κατὰ τὸ 1863, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκκλησίας, ἐπαρτήθη καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἀποκομίζων ἐκ τῆς βραχέως αὐτοῦ ἐν Βλαχίᾳ διατριβῇ πάντα τὰ ἥθη καὶ πνευματικὰ κεφάλαια, δι' ὧν μετὰ ταῦτα κατέστη ὁ ἐπὶ σημῶς ἐμπνευστὴς τῶν παραδιδασκέντων δικαιομάτων τῶν ἁγίων τόπων. Βεβαιωθὴν τὴν ῥωμανικὴν γλῶσσαν, ἡδυνήθη καὶ μελετήσῃ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ καὶ νὰ μεταφράσῃ αὐτὰ κατὰ πρωτότυπα κείμενα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίζοντο τὰ δικαιοκώματα τῶν ἐκκλησιῶν, ὡς ἰσχυρὰ καὶ ἀριστὰ τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ κατὰ τῆς ἀπαιτούμενης λεπτότητος πρὸς τὴν διατύπωσιν τῶν ποικίλων ἀναφορῶν τοῦ ζητήματος ἐξελέξαντο ἐργασθῆναι ὅσον ἦτο δυνατόν διὰ τὴν ὑπερδοκίαν τῶν καταπατηθέντων δικαιομάτων. Διὰ τὸν ὁδοδὸς ἐκκλησιαστικῆς Ἀνατολῆς, ἦτοι τὰ τέσσαρα πατριαρχεῖα καὶ αἱ ἱερὰ μοναῖς τοῦ Σινᾶ καὶ τοῦ ἁγ. Ὁρος, πρὸς τὸν Ἀφθονίδην ἀπέβλεψαν νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ αὐτοῦ ἐν ἐπιστομῇ καὶ ἡμετεροῖς διαπραγματεύσεσιν. Ὁ Ἀφθονίδης ἐξετέλεσεν τὴν ὑψηλὴν ἀλλὰ καὶ βαρεὴν ταύτην ἐντολὴν μετὰ τῆς λεπτότητος καὶ τῆς διεισθετικῆς ἐκείνης, ἥτις διακρίνει τὴν ὑπέρτατον αὐτοῦ διάνοιαν. Ἡ ἱστορία τοῦ ζητήματος τούτου μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν μαρτυρεῖ τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἀφθονίδου καὶ δι' αὐτὸν αὐτὸν συνεργασθέντες ἐπιφανεῖς ἱεράρχαι καὶ πρωτοεργαὶ ἀνεγνώσαν τὸν Ἀφθονίδην ὡς πολυτίμον ἀνδρα καὶ τοῦτο ποδηγῆν ἐν τῷ πολυπλόκῳ τούτῳ ζητήματι. Ἡ μελέτη τῶν ἐκδοθέντων περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐγγράφων, ἀντικαταστάσαντες εἰς τὸν κάλαμον τοῦ Ἀφθονίδου, ὅτε καταδείξῃ μίαν ἡμέραν τὸν ὑπὸ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνδρός. Προσθάνομαι ἄρα γε ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀφθονίδου ὅτι ἐμελλε νὰ προσφύγῃ οὗτω πολυτίμον ὑπηρεσίᾳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ διὰ τοῦτο κατατάχθη εἰς τὸν ἱερὸν κλῆρον; Ἡ ἐργασία αὐτοῦ ἐξετέλεσθη οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ κλήρου ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν λαϊκῶν παραδόχῳ ἐν γένει ἐτήρησε τὸν λογικὸν πλοῦτον γένους καὶ διὰ τοῦτο, ὅτε ἐν ἔτει 1869 ἐζήτητο προ-

τὸ ὅπως παρῆλθε παρὰ τῶν προγόνων καὶ ἤθελε νὰ παραδώσῃ τοῖς ἐπιγινόμενοις ὡς ἱστορικὴν κληρονομίαν πολυτίμον. Ἐργον τοῦ Ἀφθονίδου ἡ συνεργασία μετὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Σπαθάρη εἶναι τὸ πρωτότυπον ἐκεῖνο ψαλτήριον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐζήτησε νὰ περὶσσοῦται ἐν τῇ ἀπολύτῳ ἀκρόῃ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μελωδίας καὶ νὰ ἰδρῇ τὴν βέσιν πρὸς μέλλουσαν τῆς μουσικῆς καλλιέργειαν. Εἴθε οἱ ἐπιζώντες συνεργάται αὐτοῦ ἐν τῇ πολυτίμῳ ταύτῃ συμβολῇ διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν μουσικὴν νὰ συμπληρώσῃσι καὶ ἐμψυχώσῃσι τὸ ἀρχαῖον ἔργον, ἐπὶ τοῦ καὶ πῦργο διακαῶς ὁ ἀρχιδιάκ. Ἀφθονίδης. Ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ποίησις ἦσαν αἱ ἀχώριστοι τοῦ Ἀφθονίδου σύμπροκα κατὰ τὸν μακρὸν αὐτοῦ βίον νὰ μετὰ τὸ πάθημα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ διακυβέντα. Ἐργον ἰδίας μελέτης καὶ μακρᾶς ἐργασίας εἶναι ἡ ἔρευνα τῶν ποικίλων τοῦ Ἀφθονίδου ἔργων. Ἐν τῇ ἀτελείᾳ ταύτῃ σκιαγραφίᾳ, τὴν ὁποίαν χαραττομεν πρὸ τοῦ νεοσκαφῆς τάφου τοῦ ὁποιοῦτο φίλου, οὗτε ἐπιχειροῦμεν οὐτε δυνάμεθα νὰ ἐπιχειρήσωμεν γενικὴν τῶν ποικίλων αὐτοῦ ἔργων ἀνασκόπῃν, διότι ἐκτός τῶν ἐκδοθέντων ὑπερέχει καὶ μεγάλη συλλογὴ ἀνεκδοτῶν, ἐν οἷς ἐγκατοπρίζεται ἡ ποικιλία τοῦ Ἀφθονίδου φύσεως, καὶ ὧν ἡ μελέτη εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὸν μέλλοντα νὰ σκιαγραφῇ τὴν ποικιλίαν τοῦ Ἀφθονίδου εἰκόνα.

Ἐν ἔτει 1888 ὁ Ἀφθονίδης ἐξέδωκε τὴν αἰδικὴν αὐτοῦ ψυχαιωγίαν ἡτο ἐμμετρεῖς παραφράσεις ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῆς Νέας Διαθήκης. Τὸ ἔργον τοῦτο, ἐν τῷ ὁποίῳ εἶχε τὴν ὁμοίαν τὴν ῥεῦσαν στιχηροῦν τὴν ὁμοίαν καὶ καταλλήλων γλῶσσαν καὶ τὴν ἡθὴν καὶ παιδαγωγικὴν τῶν κειμένων προσαρμογὴν ἐδημοσίευσεν ὁ Ἀφθονίδης ὁμοίως ἐκ τῆς ἐπιθυμίας νὰ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν καταστήσῃ τετηνὴν καὶ κατέχουσιν τὴν προσήκουσαν ὅσον ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας. Ὁ Ἀφθονίδης προσέδινον εἰς τὴν ἔδωσιν τῆς ἡθικῆς αὐτοῦ ψυχαιωγίας ὁμοίως ἐκ τῶν ἰδίων, ὡς πολλὰς καὶ ἡμέρας αὐτοῦ ἐπὶ ποστηρίζοντα περὶ τῆς προσκομῆς ἡμῶν θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς μορφώσεως συρροῶς πρὸς τὰς ἱερὰς παραδόσεις, δὲ αὐτὸς τὸν θερμῶς ἐξήλθον καὶ περιέβαλε.

Ἐκ τῶν πρωτοτύπων ποιημάτων τοῦ Ἀφθονίδου, ὧν τὰ πλεῖστα φέρουσιν καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ συντεθέν μῆλος, καταγράφεται ἡ ποικιλία αὐτοῦ φύσεως, ἡ δὲ ἐπιστημὴ αὐτῶν μελέτη θὰ καταδείξῃ μίαν ἡμέραν τὸν πλοῦτον τὸν εἰκόνα, τὴν ζωηρότητα τῶν συναισθημάτων, τὴν χάριν καὶ τὸ εὐπρόσπλον ἡ τὴν σεμνότητα καὶ τὸ ἐνδοξαστικὸν τῆς μουσικῆς τοῦ Ἀφθονίδου. Πολλὰς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀκούσεως ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ποιητοῦ ἀπαγγελλόμενα ἡ ἐπὶ τῶν χορδῶν τῆς κιθάρας αὐτοῦ κρούμενα πολλὰ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἡδονοῦσαν πολλὰς τὴν γοητείαν τῆς μουσικῆς αὐτοῦ καὶ διήλθον μετ' αὐτοῦ ὥρας ἀληθινῶς μεταρροῦμεναι ὅπως τὸ ὁποῖον αὐτοῦ ἄρματος καὶ αἰσθανόμενοι τὰ δάκρυα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ἐπὶ μάλιστα ἐν τῇ ἐκδοτικῇ παθητικῇ ὁ Ἀφθονίδης ἀνέβλεπε καὶ ἡ γλῶσση ἐφύλλαν ἐπὶ τῆς κιθάρας αὐτοῦ τὸ φρεσὸν, τὸ τραγικώτατον αὐτοῦ πάθος, ἐφ' ὅφ' ἐπὶ τῆς ἐκδοτικῆς αὐτοῦ μορφῆς ἀπέτυχε γαλήνη θεοσεβείας καὶ εἰς ἐσθραμῶν αὐτοῦ ὀφθαλμοὶ ἠνέκοντο πρὸς ἡμᾶς ὀλοῦντες νὰ μαντεύσωσιν ἐπὶ τῷ προσώπῳ τῶν ἡμῶν τὴν ἐντύπωσιν τῶν λόγων καὶ τοῦ μέλου, δι' ὧν ἐξέφραζε τὰ συναισθήματα αὐτοῦ. Ἡ εἰκόνα τοῦ προσώπου ἐκεῖνου μετὰ τὴν ὥραν καὶ μελαγχολικὴν αὐτοῦ μορφῇ, τοῖς μεγάλῳ καὶ ἀνέναντι αὐτοῦ ὀφθαλμοῖς, ἐστὶς οἱμοὶ ἐσθραμῶν, μετὰ τὴν μέλαιναν μοναχικὴν περιβολὴν, δὲν γνωρίζω διὰ τί μοι ἐφίρει εἰς τὴν φαντασίαν τὴν μορφὴν τοῦ μακαρίου Τηρείτου, ἐνῶ δὲ ἐκείνη ἐλάμβανεν εἰς τὰς χεῖρας τὴν ἀπατηλὴν αὐτοῦ κιθάραν, ἐπὶ τῇ ἀπατηλῇ τῇ ἡσυχίᾳ τῶν Φιλικῶν καὶ τὸν Δημόδοκον, τοὺς ἀνδρῶν τῶν μου-

τικῶν Villemain ἐξήνεγκε περὶ τῶν ὁμῶν τοῦ ἐπισκόπου Πτολεμαῖδος Συνεσίου τοῦ ἀμάρταντος κατὰ τὴν τετάρτην μ. Χ. ἐκατονταετηρίδα. Ἀναγινώσκων αὐτοὺς γεγραμμένους διὰ στίχων ἀνακαλοῦνται τὴν κομψότητα καὶ τὴν ἀρμονίαν τοῦ Ἀνακρέοντος, αἰσθάνονται ὅτι ὁ γράφων εἶναι μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος καὶ μιμητὴς τῶν ἀρχαίων τῆς Ἑλλάδος ποιητῶν, ἀλλὰ μεταφυσικῆς καὶ θρησκευτικῆς χροιάς, ἥτις εἶναι ἡ ποίησις τῆς διανοίας, περὶποιοῦ εἰς τὰς κολὰς ἐκείνας χάριν πρωτοτύπου, ἥς ἔχει μεγαλοφυῶς δὲν ὑπάρχει. Ἀλλ' οὗτος δὲν εἶναι ὁ μόνος χαρακτὴρ τῆς ποίησεως τοῦ Ἀφθονίδου οὐδὲ τῆς παρούσης προχείρου σκιαγραφίας. ἡ ἐκτίμησις τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων λυρικών εἰδῶν, ἐν οἷς ἡ Μοῦσα τοῦ Ἀφθονίδου ἀνέπτυξε τὰς ποικίλας μορφὰς τῶν ἐκδηλώσεων τῶν συναισθημάτων αὐτοῦ, διότι ἀπὸ τοῦ ὕψους λυρικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ ὕμνου μέχρι τῶν ἀπλῶν εἰδυλίων καὶ παιδικῶν ἀκόμη ἐφαρμάτων εἶχε νὰ παρουσιάσῃ πολλὰ ἡ συλλογὴ τῶν ποιημάτων τοῦ Ἀφθονίδου, ἥτις εὐχόμεθα νὰ ἴδῃ τὸ φῶς, ὅπως θρησκευτικῶς ἐκτιμηθῇ ἡ ποικιλία αὐτοῦ ἀξία.

S

Ἀπὸ τοῦ 1885 ὁ Ἀφθονίδης ἀπεσῶθη ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ, ὅπου ἔζησε μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ. Ἡ φιλοστοργία πρὸς τοὺς Μεγάλους τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τῆς ἐκκλησίας τῶν ἱεροσολύμων καὶ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιῶν δὲν ἐγκατέλειπε ἀντυχία τῆς Ἀφθονίδου διαγράφον καὶ πλεονετικῶς ἀποτυχῶν καὶ ἐξεκονίζων καὶ θαυμάζων τὸ μέγα τοῦ δημιουργοῦ ἔργον καὶ ἐνὸς τοῦ ἀπείρου ἐκείνου μεγαλείου καταπληττέμενος δὲν ἀνίστατο τρέμον, ἀλλὰ λατρεῖται, οὐχὶ φόβῳ, ἀλλὰ ἀγάπῃ, ἀγάπῃ πρὸς τὸν δημιουργόν.

Πρὸς τὸν ὁδόν; μόνος Σου ὁδόν; Ὅχι, δὲν εἶναι τὸ ἀγαπᾶν;

Ἄλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς λυρικῆς αὐτοῦ ἐκφράσεως ὁ ποιητὴς καταβεβλημένος ὑπὸ τῶν πολλῶν αὐτοῦ σωματικῶν πόνων καὶ ὁδῶν ἀθροιστῇ, ἀλλ' ἡ ἀθροῖα αὐτοῦ εἶναι στιγμιαία, διότι στηρίζει αὐτὸν ἀκράδαντος πεπονητοῦ καὶ χριστιανικῆς ὑποταγῇ εἰς τὴν θείαν ἀπόφασιν καὶ ἐν τῇ προσευχῇ εὐρίσκει τὴν ἀνάπαυσιν αὐτοῦ.

Πολλὰς, οἱμοὶ! ὦ! σὺ γὰρ με, ὑπὸ τὸ ἄχθος τῶν ὁδῶν ἄλγος, δακρύων, μισοῦ τὸν βίον καὶ ἀνεκμάχῳ ἀδωμάτων:

Τὸ φῶς ἐν δόξῃ, ἡ φῶς ἐν ἀσύτῃ, ἡ χρῆσταις τὸτ' ἡ πνοή; ἡ ἀνθρωπίνῳ πόνῳ ὁδῶν δὲν ὑπερβῇ τὴν τυφλὴν ζωή;

Ἄν ἡ πικρία εἴν' ἀμάρτια, ὦ! μὴ μοι ἐστὶς ἀσὴν, ὅχι. Ἀλλὰ, οἰκτεῖται αὐτὴν ὡς λήρον, δός μοι ἀντὶ τῶν πικρῶν σῶναι.

Τυφλὸς καὶ γέροντος ἐν τῇ ἡσυχίᾳ πρὸς Σὺ τὸ ὄνομα τὸ τῆς ψυχῆς ἀνέλων ἀνδρῶν καὶ κατερείων ὡς ἀπὸ κρήνης, τῆς προσευχῆς.

Ἐκείνη μόνη καὶ οὐκ ἀπὸ πᾶσι, πᾶσι καὶ πᾶσι τυραννικῶς τὸ δακρύ φέρει, μὴ μοι τὸ στέρει τῆς κατανύξεως τὸ γλυκύ.

Καὶ ἐν τῷ ἀνέναντῳ θέματι τοῦ ποιητῆς ἐν τῇ προσευχῇ εὐρίσκει παραμυθίαν τὸ ἄχθος αὐτοῦ.

Ἡ προσευχὴ ἡνέκταν παθὸν τὴν κατὰ τὴν ἰσχυρὴν μὴν τὸ τυφλὸν πῆγν παρὰ μὴν, ἀφ' ἧς ἀνέβη πρὸς τὴν ψυχρὴν τοῦ τάφου ἡμεῖς τὴν εὐσεβὴ ἄλλης ζωῆς, ἄλλου φωτός ἐλπίδα.

Ἐν Χάλκῃ 1 Μαΐου 1895. Ε. Ε.

